

Kmetijski poučni izlet na Češko.

One izletnike, ki se nameravajo tega nad vse zanimivega izleta udeležiti, opozarjamo, da rok za zglastitev poteče s 30. junijem. Na poznejše zglastitve se ne bomo ozirali.

Pomisli si le, da moramo udeležnikom priskrbeti stanovanja, vozove, vozne listke, v mnogih krajih tudi skupne obede in večerje itd.

Naj se toraj vsakdo, ki se misli izleta udeležiti, zglasti čimprej mogoče, naj-pozneje do 30. junija pri c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani.

Kdor želi, da mu družba priskrbi vozni listek, pravzaprav zvezek voznih listkov, mora tej zglastitvi priložiti tudi 50 K predplačila za te listke; ostanek doplača pri prejemu listkov.

Vsak zglastilec naj pove, od katere večje postaje naprej in za katero nazaj naj se mu listek izgotovi. Taki listki se izdajajo le od kake večje postaje pričenši zopet do te postaje nazaj, in sicer vsaj za daljavo 600 km. Za izletnike z Dolenjskega in z Notranjskega se priporoča vzeti listek, oziroma zvezek listkov, od Ljubljane, kjer je pričetek izleta za progo: Ljubljana-Jesenice-Celovec-Linec-Budjevice (kjer se z ogledovanjem prične) Tabor-Praga-Češki Brod-Kolin-Kutna gora (kjer se z ogledovanjem konča) in od tod po isti poti zopet čez Prago nazaj, ali pa — za tiste, ki si želijo ogledati tem potom Dunaj — po severozapadni železnici iz Kutne gore naprej čez Nemški Brod-Znojmo na Dunaj (z brzovlakom 5 ur). Z Dunaja pa bodisi po južni, ali pa po državni železnici zopet nazaj v Ljubljano.

Udeležnikom z Gorenjskega priporočamo, da si vzamejo vozni listek z Jesenic, kjer pristopijo v naš vlak, po popisani poti zopet v Jesenice, izletniki s Primorskega iz Gorice v Gorico, izletniki s Štajerskega, ki se ne marajo voziti v Ljubljano, pa iz Celja čez Dravograd v Zeltweg (kjer pristopijo v naš vlak) Selztal-Linec itd. zopet v Celje.

Kdor hoče, si listek (Fahrcheinheft) lahko sam priskrbi. V to svrhu naj se poda v najbližjo večjo železniško postajo in naj pove načelniku, kod in v katerem razredu se hoče voziti, in ta mu listek naroči pri pristojnem železniškem ravnanstvu. Naročnik prejme in plača listek tam, kjer ga je bil naročil.

Vsekako pa si mora vsak naročiti vozni listek tako, da se vozi čez zgoraj debelo tiskane postaje.

Izhod izleta bo Ljubljana, kjer se zberejo udeleženci v nedeljo dne 2. avgusta ob dveh popoldne na vrtu hotela „Lloyd“. Točno ob treh bo odhod na kolodvor, z vlakom ob tričetrt na štiri popoldne se pa odpeljemo proti Jesenicam, kjer se nam pridružijo izletniki z Gorenjskega in Primorskega. Ob osmih 42 min. zvečer se odpeljemo naprej z brzovlakom, in sicer čez Sv. Vid ob Glini (prih. 10:10 odhod 10:25 zvečer), Selztal (prih. 2:15, odhod 2:35 popoldne), Linec (prih. 5:31, odhod 5:51) v Češke Budjevice (prih. ob 8:22 zjutraj).

Izletniki, ki se ne peljejo iz Ljubljane, morajo družbi naznaniti, kje se nameravajo pridružiti, da jih tam voditelj sprejme.

Da se bomo lažje spoznavali, priskrbi družba posebne znake, ki ga dobi vsak udeleženec in se ga pripne na suknjo.

Tudi oni izletniki, ki si sami priskrbe listke in se v Ljubljani ali pa med potom pridružijo izletu, se morajo do 30. t. m. priglasiti c. kr. kmetijski družbi in obenem naznaniti, kje se pridružijo.

To je posebno zaraditega potrebno, da se jim priskrbi stanovanje in da se zanje priskrbi tudi prostor pri izletih na Češkem, ki se bodo deloma (t. n. pr. takoj v Budjevicah) vršili na vozeh.

Izlet se — kakor že rečeno — prične z odhodom iz Ljubljane dne 2. avgusta t. l. in se konča zvečer dne 11. avgusta v Kutni gori, odkoder se bodo izletniki vrnili bodisi čez Prago ali čez Dunaj domov, tako da bo trajal izlet v celem le kakih 12 dni.

„Kmetovalec“ z dne 15. julija prinese natančen načrt vse vožnje.

Zahtevajte „Učiteljskega Tovariša“ v vseh lokalih, kamor zahaja učiteljsvo!

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Iz zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev. Za letošnje glavno skupščino Zaveze je prijavil gosp. Anton Pesek temo: „Regulacija učiteljskih plač.“ Za Legov spomenik so darovala sledeča Zavezna društva:

- 1.) Sežansko učiteljsko društvo 20 K;
- 2.) Kranjsko učiteljsko društvo 20 K;
- 3.) Okrajno učiteljsko društvo v Radovljici 20 K;
- 4.) Kopersko učiteljsko društvo 16 K;
- 5.) Ljutomersko učiteljsko društvo 11 K 60 vin;
- 6.) Litijsko učiteljsko društvo 10 K;
- 7.) Okrajno učiteljsko društvo za ljubljansko okolico 10 K;
- 8.) Savinjsko učiteljsko društvo 10;
- 9.) Slovenjebistiško učiteljsko društvo 10 K.

Iskrena hvala!

Vodstvo zaveze
Luka Jelenc,
predsednik.

Kranjsko.

Društvo učiteljev in šolskih prijateljev okraja Ljubljanske okolice je imelo svoje redno zborovanje dne 4. junija t. l. v „Narodnem domu“ v Ljubljani. Udeležba pičila, jedva da smo bili sklepni. Stanovska zaveznost, kje si? Enkrat v letu bi se pa v krogu tovarišev in tovarišice vendar le lahko sešli društveniki — polnoštevilno. Ni čudno, če se od 65 društvenikov udeležijo običnega zbora le 25. Tem nečastneje pa je, da so se ognili zborovanju nekateri in nekateri, ki jih je bilo sicer ta dan videti v Ljubljani. — Zborovanje se je vršilo po običnem redu. Predseda in tajnik poročata o delovanju društvenega odbora v pretečeni dobi; vse delovanje je bilo izvedeno osredotočeno na izboljšanje našega gmojnega stanja. Blagajnik — službeno zadržen — poroča pismano. Dohodki 285 K 06 h, izdatki 278 K 93 h, torej preostanek 6 K 16 h; skupne imovine nekaj več, vendar se je ta skrčila. Po poročilu računskih pregledovalcev Breganta in Cerarja je račun in blagajnica v popolnem redu. Blagajniška knjiga kaže, da imamo v okraju še 20 učiteljskih oseb, ki niso pri društvu, torej „fogelfraj“. Kdaj jih bo pač srečala stanovska samozavest! Letni donesek 2 K menda vendar ni ovira njihovega vstopu v društvo? — Bivši odbor se izvoli iznova soglasno: po zborovanju se konstatira sledeče: predsednik Gregorin; podpredsednik Bregar; tajnik Lavtižar; blagajnik Petrič; odbornica Zemljanova; odbornika Pirc in Ivo Trošt.

V socialni odsek se izvolijo: Žirovnik, Mihelič, Korbar, Kavčič, Levstik, Drašček, gđd. Moos. Kot delegatke k Zvezinemu zborovanju se zglastijo: gospičice Kos, Papler, Zalokar in Zgur ter tovariši Lavtižar, Marn in Punčah. Za Legov spomenik prispeva društvo 10 K. 20 K se dovoli k spominku na grob rajnega tovariša Eng. Kavčiča, ki je sicer umrl pri sv. Križu pri Litiji, pa vendar služboval nekaj let v našem okraju in leži pokopan pri Dev. Mar. v Polju. — Glede ročnega zapisnika se želi sledeče: veže naj se močneje, imej zaklop-nico, svinčnik in predalec, vsaka stran bodi odločena le trem učencem (zaradi večrazrednic), inserati naj bi bili vloženi tako, da se lahko odstranijo, natisnili naj bi se tudi vpokojeni učitelji in učiteljice.

Z željo, da bi se društveniki pogostejše in polnoštevilno shajali, ker le v organizaciji je moč, zaključil predsednik zborovanje.

Logaško učiteljsko društvo je imelo dne 11. t. m. svoj občni zbor v Starem trgu pri Ložu. Dasiiravno si je izbralo društvo za občni zbor tako oddaljen kraj, vendar se je udeležilo zborovanja precejšnje število članov, namreč 10 učiteljev in 11 učiteljic. Celotni tovariši Silvester z daljnega Črnega vrha je prišel med nas. Vsa čast taki zavednosti! Pogrešali pa smo več tovarišev in tovarišice iz bližnjih krajev, ki so se dosedaj še vedno vsakega zborovanja redno udeleževali. Kaj je vendar temu vzrok? Naše društvo, ki je — skoraj bi rekel — do sedaj vsem drugim prednjačilo, naj bi začelo zaradi malenkostnih zadev hirati? Tega vendar ne smemo dopustiti! Predseda nadučitelj Šest iz Cerknice je pozdravil vse navzoče, zlasti pa še g. profesorja Orožna iz Ljubljane. Spominjal se je 60letnice vladanja našega presvetlega cesarja. Ker je bilo primeroma malo članov navzočih, se je sklenilo na dan okrajne učiteljske konference, ki se vrši dne 1. julija, sklicati izredni občni zbor, pri katerem se bo sklepalo, kako naj naše društvo proslavi letošnji jubilej. Vsi člani so vljudno vabljeni, da se ga polnoštevilno udeležijo. Na to se je spominjal predsednik umrle tovarišice gospe Ivanke Peruškove ter pozval navzoče, da so se v znak sožalja dvignili s sedežev. Potem je dal besedo g. profesorju Orožnu iz Ljubljane, ki je predaval o temi, kako naj se poučuje domovinoznanstvo na ljudski šoli. O tem predavanju poročamo na drugem mestu. Burno odobravanje je bilo plačilo temu res izbornemu predavanju. Tov. predsednik se je v imenu vsega učiteljskega gosposdu predavatelju iskreno zahvalil, poudarjajoč zlasti to, da se g. profesor ni strasil tako daljne poti, da pride med nas ter s tem pokazal, da je res pravi prijatelj ljudskošolskega učiteljskega. Bodi mu še posebej na tem mestu

izrečena prav iskrena zahvala za njegovo požrtvovalnost in njegove nauke. Želeli je, da bi g. profesor svoj referat v celotnem obsegu objavil v kakem strokovnem listu.

Iz poročila tov. blagajnika smo razvideli, da je imelo društvo 223 K 1 h dohodkov in 110 K 27 h stroškov, torej preostanka 112 K 74 h. Z obžalovanjem je omenil blagajnik Punčuh, da je bilo do konca l 1907 le 48 plačujočih članov ter je torej v okraju 22 učiteljev in učiteljic, ki niso bili vpisani. Med temi večina učiteljev.

Račune sta pregledali gospičice Palme iz Logatec in Mulaček iz Cerknice. Po običnem zboru se je vršila volitev odbora. Ker sta se dosedajni predsednik Šest in tajnik Kabaj vsak-ter zopetni izvolitvi odločno odpovedala, je bil enoglasno voljen nov odbor, ki se je konstituiral tako:

Predsednik: Leopold Punčuh, nadučitelj v Logatecu; namestnik: Ferdo Wigle, učitelj v Starem trgu; tajnica: Franica Bezeljak, učiteljica pri Sv. Vidu; blagajnik: Ivan Bezeljak, nadučitelj pri Sv. Vidu; Odbornik: Anton Šeme, učitelj v Starem trgu.

Po običnem zboru se je zbralo vse učiteljsvo v gostilnici g. Benčina k obedu, kjer se je ob dobri in ceni postrežbi nekaj časa dobro in neprisljano zabavalo. Da tudi ni manjkalo napitnic, tega ni treba omenjati. Tudi nam je ad hoc sestavljeni pevski zbor zapel par prav mičnih pesmi ter s tem zabavo še bolj povzdignil. Omeniti mi pač ni treba, da je bil g. profesor Orožen ves čas v naši družbi.

Po obedu je šlo vse učiteljsvo obiskat pokojno tovarišico gospo Ivanke Perušek-Modri-janovo ter položilo na njen grob lep, svež venec z napisom. Tudi je pevski zbor zapel dvoje pesmi: „Blagor mu“ in „Nad zvezdami“. S solznimi očmi se je poslovilo učiteljsvo od svoje drage tovarišice, ki pač ni zaslužila, da niti njeni najbližji sorodniki niso prišli h grobu, ampak bilo je učiteljsvo čisto samo.

Nato se je podalo učiteljsvo, nekateri na vozeh, drugi peš proti starodavnemu mestu Ložu, kjer se je ustavilo še za trenutek v gostilnici mestnega župana g. Alojzija Žuidaršiča. Zaradi velike oddaljenosti je bilo treba misliti zgodaj na odhod. Segli smo si še enkrat v roke ter si zaklicali: Na veselo snidenje dne 1. julija v Dol. Logatec!

Zborovalce sta pozdravila g. nadzornik in ravnatelj Ivan Thuma pismeno, tov. učitelj in poslanec E. Gangl brzojavno.

Sklenilo se je njima izreči za pozdrave pismeno zahvalo.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za brežiški in severniški okraj zboruje v nedeljo, dne 5. julija t. l. ob 11. uri popoldne v šoli v Dobovi. Vzpored:

1. Čitanje zapisnika. 2. Dopisi in društvene zadeve. 3. Volitev delegatov za letošnje glavno skupščino „Zaveze“ v Gorici. 4. Iz šolske prakse. 5. Želje in navseti.

Popoldne izlet na „Grič“, kjer se vrši ljudska veselica v prid „Družbi sv. Cirila in Metoda“.

Zaradi kosila naj javijo vsa šolska vodstva število svojih udeležencev tov. Gajšku vsaj do 1. julija.

K prav obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Ormoško okrajno učiteljsko društvo je zborovalo 14. junija t. l. v Ormožu, kjer je bilo navzočih 26 udov ter gđd. Svoboda, učiteljica na Dornavi, kot gost. Na novo je k društvu pristopil tov. M. Jerša, učitelj na ormoški okoliški šoli.

Predsednik tov. Rajšp je podal kratek pregled o delovanju štajerskega učiteljskega združenja v zvezi regulacije naših plač. Trdo delo, malo naklonjenosti, uspehi nevpodbudni; vključ temu ne izgubiti upanja in vztrajnosti v svojem pričetem delu za boljše prihodnost.

Referatu „Kako naj ohrani ljudska šola šestdesetletni vladarski jubilej našega presvetlega cesarja v trajnem spominu, posebno s sodelovanjem na polju skrbstva in varstva otrok?“ je poročal tov. Kosi, ki je s svojimi izvajanci navzočim jako ustregel. — Referat, katerega načela je uvaževati pri reviziji učnih načrtov in kako se naj postopa pri izvršbi revizije, je v glavnih potezah razpravljal tov. Rosina. — O jubilejski slavnosti „Zveze“ v Celju je poročal tov. Rajšp.

Društvo je čestitalo svojemu častnemu članu gđd. šol. nadzorniku g. Petru Končniku na odlikovanju z redom železne krone. — Za Jan Legov spomenik se dovoli 10 K. — Delegati za letošnje glavno skupščino „Zaveze“ v Gorici so: tov. Pintarič, gospa Trstenjakova in gđd. Posega, namestniki: tovariši Porekar in Sijaneec ter gđd. Valentinčič.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj je zborovalo 14. t. m. v okoliški šoli.

Društveni predsednik tov. Žiher je otvoril zborovanje z izrazom veselja nad mnogobrojno udeležbo.

Nanovo sta pristopila gđd. Dostal in Samec. Z živahnim pozdravom sta bila sprejeta. Došla je 5. „Zvezina“ okrožnica. Društvo je sklenilo ugoditi ji v vseh točkah.

Na dnevnem redu je bil tudi razgovor o vprašanjih okrajne učiteljske konference. Vprašanje „kako naj ohrani ljudska šola šestdesetletni vladarski jubilej našega presvetlega

cesarja v trajnem spominu? Kako naj sodeluje zlasti na polju skrbstva in varstva otrok?“ — sta imela razpravljati tov. Vesjak in Vauhnik. Prvi, po nujnih opravih zadržen, je poslal svoje teze, v katerih je pregledno navedel vse naprave, s katerimi bi se trajno in primerno, otroku v korist, proslavil vladarjev jubilej. Drugi poročevalec se je v svoji razpravi omejil na naše razmere in potrebe naše mladine. Ker je skrb za mladino z ozirom na predšolsko, šolsko in pošolsko dobo, trojna, so trojne tudi naprave, ki so potrebne, da se odstranijo obstoječi nedostatki v vzgoji naše mladine.

1. Za mladino v predšolski dobi, ki čisto v svojem razvoju zaostaja zaradi pomanjkljive oskrbe, naj se osnujejo krajevni otroški domi. Tu sem bi oddajali starši svoje otroke, ko bi odhajali z doma na delo. Zdaj se to varuštvo izroča starejšim otrokom, šolarjem, ki so za ta posel nesposobni in se vrhutega še šoli odtegujejo.

2. Za zanemarjeno šolsko mladino, ki je osirotela ali pa ima starše, ki niso sposobni vzgajati, naj ustanovi okraj okrajni šolski dom. Ta bi sprejemal vso zanemarjeno šolsko mladino svojega okraja v popolno oskrbo, jo redno pošiljal v šolo in jo vzgajal k rednemu, deloljubnemu življenju.

3. Skrb za šoli odraslo mladino naj prevzame dežela. Ustanovi naj se deželno zavetišče za šoli odraslo zanemarjeno mladino. Oni, ki jim preti nevarnost, da se docela izpridijo, bi se tu navajali k delu in redu in vzgajali za primeren stan.

Te naprave bi bile za naše razmere najbolj potrebne, torej tudi najbolj primerne, da v smislu našega prebлага vladarja proslave jubilej.

Učiteljsvo nima moči, da bi jih ob svojem izvedlo. Le nasvetovati zamore in obljubiti svoje sodelovanje.

Ob svoji moči pa ustanovi učiteljsvo v vsakem šolskem okolišu jubilejsko podporno društvo za ubožne šolarje. V vrhu medsebojne podpore bi se vsa društva okraja združila v okrajno podporno društvo. Namen teh društev bi bil, podpirati ubožno šolsko mladino s hrano, obleko i. dr.

Glasno odobravanje, ki je sledilo predavanju, je svedočilo, da se zborovalci strinjajo s predlogi tov. predavatelja in želeli je, da bi se tudi uresničili bedni mladini v korist, našemu trudopolnemu delu v prosoh!

O drugi konferenčni temi „Katera načela je uvaževati pri reviziji učnih načrtov“ je poročal tov. Kaukler. Izvabil je živahen razgovor o naših učnih načrtih. Vsi govorniki so soglašali z gospodom referentom, da nas učni načrti preobložujejo s snovjo. Nedostaja nam časa, da bi jo temeljito predelali. Posebno bi trebalo razbremeniti nižjo stopnjo.

Z zahvalo govornikom je zaključil tov. predsednik zborovanje.

Goriško.

Učiteljsko društvo za sežanski šol. okraj se je sestalo dne 11. t. m. v Skopem. Dasi je društvo zborovalo komaj mesec prej, vendar nas je iznenadilo število zbranih udov. Kar nas najbolj veseli, je to, da se zlasti mladi naraščaj kaj rad odzivi vabilom k zborovanju. To je lepo! Jasen dokaz, da raste pri nas stanovska zavest in navdušenje za stanovsko organizacijo. Tudi tovarišice so bile častno zastopane. No, v tako primernem kraju kakor je Skopo bi nas bila še katera lahko presenetila. Tiste, ki se strajajo dolge poti ter ne obiskujejo zborovanj daleč, naj bi prišle med svoje vsaj tedaj, ko jim društvu zboruje takorekoč pred nosom! Ne mašite si oči in ušesa ter ne branite se zvedeti, kaj dela društvo, katerega udje ste! Saj dela tudi za vas!

Nismo pa se zbrali še nikdar tako resnim obrazom, kot ravno sedaj ob zadnjem zborovanju. Vzrok pa ni tičal morda v nas samih, marveč je izviral iz istinita sočutja do kmetske trpinca, iz milosrdja do ubogega ljudstva v kraju in okolici, ki jo je docela uničila grozna elementarna neizgoda — toča. Kdor bi ne sočustvoval s tem ubogim ljudstvom, ta bi naravnost kazal, da nima srca. Saj pretresa človeka groza ob pogledu te pušče, golih okleščenih trt in uničenih poljskih pridevkov. Ljudstvu preti trda beda, pomanjkanje. Česar ni pobrala prej dolgotrajna suša, kar je ostalo raznemu mrčesu: gosencem in kobilicam, to je počistila zdaj toča. Edini up je še, ki ga je stavil kmet v trto, ki je kazala prav lepo, mu je sedaj strt. Živeža ni ne za ljudi ne za živino, in skoraj zmanjka tudi pitne vode, če nam nebo ne pošlje dežja. Nehote nam je silila misel: Ubogo ljudstvo, kako radi, neizrečeno radi bi ti pomagali, ko bi mogli. Saj živimo s teboj, tebi in zate! A sami smo trpini, siromaki v gosposki suknji, ki še sebi ne moremo pomagati. Bogati smo pa plemeniti čuvstev za ljudski blagor — žrtvujemo sebe, ker drugega nimamo, da bi le prisiljali narodu boljša doba!

S takimi in sličnimi občutki smo pričeli zborovanje ob pol 11. uri predp. — Po predsednikovem nagovoru in overitvenju zapisnika zadnjega zborovanja v Stanjelu nam je poročal g. okr. šol. nadzornik M. Kante o odpuštnicah in odhodnicah v ljudski šoli. Dasi je trajalo poročilo skoraj dve uri, so mu vendar prisotni sledili z vso pozornostjo. Referat je bil vsestransko praktičen in temeljit in pojasnil je marsikak kriv pojem v tem oziru. Precej so v poročilu plesali kljukasti paragrafi, ki časih malo neprijetno zvane po ušesih, a tako poro-